

نکته قابل توجه این است که برخی تصور می کنند اگر گوشی نجس را در برابر آفتاب بگیرند پاک می شود چون آفتاب از مطهرات است در حالی که این طور نیست و بر خلاف آب، آفتاب پاک کننده چیزهایی مانند زمین یا گیاه نجس و مانند آن است آن هم با شرایط خاصی نه هر چیز منقولی مانند موبایل.

آیا موبایل نجس شده را می توان فروخت؟

این سؤال هم سؤال مهمی است و در کالاهای زیادی اتفاق می افتد، مثلاً فرد وسیله ای دارد که به دلیلی نجس شده مانند تلفن همراه یا ساعت مچی، رادیو و... سؤال این است اولاً آیا می توان با وجود چنین مشکلی آن را به دیگری فروخت و آیا اطلاع دادن نجاست وسیله به مشتری لازم است؟

طبق نظر اکثر مراجع نه تنها می توان چنین وسیله ای را فروخت بلکه اطلاع دادن هم ضرورت ندارد مگر آن که یقین داشته باشیم که فرد توسط آن نجس می شود که شرایط قدری فرق می کند. در واقع در خصوص کالاهایی که شرط طهارت در استفاده از آنها ضروری است مثل خوردنی ها لازم است فروشنده به مشتری بگوید که مثلاً این روغن نجس شده ولی در سایر کالاها لازم نیست هر چند احتمال قوی بدهیم مشتری به خاطر استفاده از این وسیله دچار نجاست شود.

آیا تلفن همراه یا سیم کارت خمس برمی دارد؟

قبل از هر چیز باید بدانیم که موبایل یا سیم کارت هیچ فرقی با سایر اموال ندارند و در احکام خمس مثل سایر کالاها هستند. بر همین اساس اگر فردی موبایلی خرید و از آن استفاده نکرد و یا سیم kartی گرفت که مورد استفاده اش واقع نشد. حتی اگر یک سیم کارت هدیه به همراه سیم کارت خریداری شده به او داده شده (طبق نظر مراجعی که هدیه را هم مشمول خمس می دانند) و به سال خمسی اش رسید باید خمس قیمت اینها را بپردازد. اما اگر استفاده کرد چه؟ در اینجا نکته دقیقی وجود دارد و آن این که در اموال مصرفی که خمس برنمی دارد باید حدود عرفی و اجتماعی و به اصطلاح شأن هر فرد لحاظ شود یعنی اگر یک بدبخت فلک زده ای که به نان شبش محتاج بود رفت ۸۰۰ هزار تومان داد و یک گوشی با کلاس خرید که همه از عدم تناسب این گوشی گران قیمت با قیافه او تعجب می کنند، فراتر از شأن خودش هزینه کرده و باید خمس این پول را بدهد. در نتیجه باید مواظب برخی چشم و هم چشمی ها و رو کم کنی ها بود که گرفتارمان نکنند.

آیا روشن نگه داشتن تلفن همراه در مسجد اشکال شرعی دارد؟

متأسفانه یکی از معظلات فعلی محافل مذهبی و به خصوص نمازهای جماعت همین داستان آهنگ های عجیب و غریبی است که در هنگام نماز از گوشه و کنار مسجد بلند می شود و اندک حضور قلب نمازگزاران را هم بر باد می دهد. تا جایی که برخی از مساجد مجبور به نصب دستگاه ها مختل کننده امواج موبایل شدند تا لااقل در ۱۰ دقیقه وقت نماز کسی در دسترس نباشد؛ به هر حال روشن نگه داشتن موبایل آن هم به طور عمدی، به خصوص اگر بدانیم هر چند لحظه تلفنمان به صدا

خدا رحمت کند مرحوم صابری فومنی را، همان گل آقای معروف! حدود ۱۰ - ۱۲ سال پیش که تازه موبایل به عنوان یک تکنولوژی مدرن و البته نماد دارندگی و برازندگی وارد ایران شده بود و جز خواص کسی از آن بهره مند نبود، مجله گل آقا کاریکاتوری کشیده بود به این مضمون که چوپان یک روستایی از وسط بیابان مشغول صحبت با موبایل بود که می گفت: «الو کندها! بز مش مراد مریضه، علف نمی خوره!!!!» خلاصه منظور این بود که یه جوری موبایل و موبایل داری به استهزاء گرفته شود غافل از آن که کمتر از یک دهه همان کاریکاتور چهره واقعی به خود گرفت و موبایل اوج کلاس به نازل ترین مراتب کلاس اجتماعی تبدیل شد و چوپان که سهل است اطفال پیش دبستانی هم اگر سرویس مهد کودکشان قدری دیر کند به راننده پیام می دهند کجایی؟!

به هر حال وقتی موبایل با همه شاخ و برگ های فراوانش در زندگی انسان نفوذ می کند به سؤالات و مسائل شرعی در خصوص آن هم زیاد می شود. هر چند در چند شماره قبل به برخی از احکام موبایلی اشاره کردیم اما در این شماره هم برخی از استفتاءات جدید در این زمینه را ارائه می کنیم.

اگر گوشی موبایل نجس شد چه باید کرد؟

این مسأله مشکل خیلی هاست نه وسواس ها که همه دنیا برایشان نجس است بلکه به خاطر همراهی موبایل عزیز! در هر زمان و مکانی حتی حمام و دستشویی و رختخواب و بیمارستان و... حتی اگر فاجعه سقوط موبایل در کاسه توالت هم رخ ندهد اما در بسیاری از موارد پیش می آید که موبایل انسان به رطوبت یا عین نجس برخورد می کند. در این گونه موارد و مانند آن باید توجه داشت که تطهیر اشیاء نجس واجب نیست. حتی مستحب هم نیست. در نتیجه اگر می توانید با کشیدن روکش نایلونی یا ژلاتینی و یا استفاده از تلقی و مانند آن از تماس احتمالی دست یا صورت خیس با بدنه موبایل جلوگیری کنید زحمت تطهیر موبایل را به خود ندهید. اما اگر ممکن نیست یا دلتان رضایت نمی دهد آنچه مهم است ظاهر و بدنه موبایل است نه باطن آن در نتیجه کافی است قاب موبایل را جدا کرده زیر شیر آب بشویید، معمولاً در اکثر گوشی های جدید همه اجزاء ظاهری و بیرونی موبایل قابل شست و شو است. اما اگر صفحه نمایش و یا برخی از اجزاء امکان تطهیر نداشت و از تلقی و... هم نتوان استفاده کرد چاره کار تنها احتیاط و عدم تماس دست و صورت مرطوب با گوشی است و به شکل دیگر امکان تطهیر وجود ندارد.

باشد. تبدیل و تعویض تلفن همراه هم از این حکم مستثنی نیست اما باید دید این تعویض و تبدیل تا چه حد مصداق اسراف محسوب می‌شود. مسلماً رفتار برخی از افراد که دچار نوعی اعتیاد در خرید جدیدترین مدل‌های به بازار آمده هستند مصداق اسراف است چون یک گوشی را یک میلیون تومان می‌خرند و یک ماه بعد قیمت آن به نصف کاهش پیدا می‌کند و نوبت به خرید یک گوشی ۱۲۰۰۰۰۰۰ تومانی جدید می‌رسد. و البته برخی از تعویض‌ها هم یقیناً اسراف نیست و معقول و متعارف به حساب می‌آید؛ برخی از موارد هم بینابین هستند یعنی انسان شک دارد که این کار اسراف به حساب می‌آید یا نه؛ در این موارد بهتر است انسان احتیاط کرده از کارهایی که هم به نوعی ضرر به اقتصاد ملی می‌زند و هم به نوعی ترویج مصرف‌گرایی و چشم و هم‌چشمی و نیازدگی است دست بردارد.

آیا بلوتوث کردن مطلقاً جایز است؟

مسئله فناوری بلوتوث دارای مزایای بسیاری است اما معایب بی‌شماری هم دارد و نمی‌توان گفت همه کارکردهای آن شرعاً جایز است؛ مثلاً دیده شده افرادی از روی بی‌تقوایی تصاویر یا کلیپ‌های نامناسب را در مکان‌های عمومی پخش می‌کنند که این کار هم مصداق اشاعه فحشا و هم آلوده کردن و آزردن فردی است که دوست ندارد به چنین صحنه‌هایی نگاه بیندازد و یقیناً حرام است. اما اگر فردی فایل‌های صوتی یا تصویری مذهبی را بلوتوث کند شرعاً اشکالی ندارد زیرا دریافت‌کننده در صورت عدم تمایل آن را حذف می‌کند مگر این که این کار آنقدر تکرار شود که به نوعی موجب آزار فرد مخاطب شود.

در ضمن نرم‌افزارهایی هم وجود دارد که به نوعی کار تخلیه اطلاعات گوشی مخاطب را انجام می‌دهد چه از این راه و چه از طریق راه‌های دیگر استفاده بدون اجازه و کسب رضایت فرد از اطلاعات درون گوشی تلفن او شرعاً جایز نیست حتی اگر فایلی شخصی و خصوصی هم نباشد. این مانند آن است که شما از کتاب دیگری بدون اجازه استفاده کنید.

در خواهد آمد می‌تواند موجب حق الناس گردد که به مراتب از هر گناهی بدتر است.

اگر با سهل‌انگاری عمدی ما صدایی از گوشی ما برخیزد حواس جمعی از افراد حاضر پرت شود و بندگان خدا ناراحت شوند؛ ما مقصر بوده باید به نوعی از آنها حلالیت بگیریم.

یک سر و هزار سودا

این مسأله هم مورد ابتلاء است یعنی فرد گوشی را کنار سجاده‌اش روی زمین می‌گذارد و در وقت قیام ناگهان گوشی به صدا در می‌آید آیا در این حال می‌توان خم شد و آن را خاموش کرد یا خیر؟

در اینجا دو صورت متصور است؛ یا فرد در حال نماز خواندن به صورت فردی است و یا در حال نماز جماعت؛ اگر در حال فردی بود می‌تواند قرائت خود را قطع کرده و بنشیند و صدای گوشی را خفه کند؛ اما اگر در حال جماعت بود باز دو حالت وجود دارد؛ یا در رکعت اول و دوم بود و یا سوم و چهارم، اگر در رکعت اول و دوم بود طبق نظر اکثر مراجع خم شدن و برداشتن گوشی چون مغایر با طمأنیه در حال قرائت است صحیح نیست؛ چون در این دو رکعت امام جماعت به نیابت از ما در حال قرائت است؛ مگر آن که در فاصله بین قرائت دو آیه امام جماعت توقف کند و شما خم شوید و... اما اگر در رکعت سوم و چهارم بود که خودتان مسئول خواندن تسبیحات اربعه بودید می‌توانید ذکر را قطع کرده و گوشی را خاموش کنید و بعد ادامه ذکر...

آیا قرآن و ادعیه موجود در گوشی حکم قرآن معمولی را دارد؟

نرم‌افزارهای مختلف مذهبی که آیات قرآن را در خود جای داده حکم خود قرآن را ندارد، در واقع در هنگام خواندن قرآن از صفحه نمایش گوشی هم دست زدن به صفحه نمایش حکم دست زدن به خط قرآن را ندارد. به علاوه این گوشی حاوی کلام الله هم حکم خود مصحف و کتاب قرآن را ندارد.

اما توجه به این نکته ضروری است که مسأله قرائت قرآن و حالت انسان در حال قرائت تفاوتی از جهت کتاب قرآن و یا گوشی موبایل نمی‌کند مثل این که در بعضی حالات خواندن بعضی از سوره‌ها حرام است و... در واقع لازم است انسان در حال قرائت قرآن حالتی نامناسب که بی‌احترامی به قرآن محسوب می‌شود نداشته باشد چه کلام الله را از روی کتاب می‌خواند و چه صفحه گوشی موبایلش. پس نمی‌توان بی‌خیال دراز کشید و از روی موبایل قرآن خواند چون عرفاً این عمل نوعی بی‌حرمتی به قرآن محسوب می‌شود.

آیا تبدیل و تعویض مکرر گوشی موبایل شرعاً اشکالی دارد؟

در این مسأله و مانند آن یک حکم کلی وجود دارد و یک مصداق عرفی؛ از نظر شرع هر کاری که اسراف محسوب گردد حرام است حتی اگر از مال حلال و پاک خمس داده